

בציבור הערבי הבחירות המקומיות התנהלו בצל תקריות אלימות, אך הביאו בשורה לנשים

שיעור ההצבעה בחברה הערבית היה גדול בהרבה מבקרב יהודים, ותוצאות הבחירות מסמנות את היחלשות החמולות והמפלגות הארציות. בסכנין הודח ראש העיר הוותיק, מקבילו בנצרת רשם ניצחון מוחץ ורק עשרות יצאו להצביע ביישובי הגולן
ג'קי חורי 19:41 03.11.2018

בחברה הערבית הבליטו הבחירות לרשויות המקומיות השבוע כמה מגמות: מהאוירה האלימה סביב הבחירות, דרך שיעור הצבעה גבוה ועד עליית כוחן של נשים והיחלשות החמולות והמפלגות הארציות.

בחירות בצל האלימות

מערכת הבחירות התנהלה בצל התגברות האלימות, בעיקר ברשתות החברתיות, שם בלטו פרסומים מכפישים נגד מועמדים, כולל סרטונים וביטויי "שיימינג". בכמה יישובים נרשמו בימים האחרונים קטטות המוניות על רקע תוצאות הבחירות. בקלנסווה אף נסוג מועמד מוביל מההתמודדות בבחירות בעקבות איומים על חייו ועל בני משפחתו. בסוף השבוע הוצת בניין המועצה בטובא זנגרייה ונגרם לו נזק כבד - זאת לאחר שרימון הולם הושלך לעבר רכב ואש נפתחה לעבר בית מגורים ביישוב. שבעה חשודים נעצרו. בטורעאן יודו אבנים וזיקוקים בקטטה בין שתי משפחות ונעצרו עשרה חשודים. באבו סנאן הושלכו רימוני רסס לעבר בית, אך איש לא נפגע ולא נגרם נזק. תקריות אלימות נרשמו גם בכפר כנא, בסכנין, בלקייה ובחורה. "אין ספק שאחד המאפיינים של המערכת הנוכחית מתבטא באלימות הקשה - הרבה אש, הרבה פצועים ואלימות מילולית הגובלת בהסתה ברשתות החברתיות", אמר ל"הארץ" ד"ר **נוהאד עלי**, יו"ר המרכז לחקר רב-תרבותיות במכללה האקדמית גליל מערבי ויו"ר תחום ערבים-יהודים-מדינה **במוסד שמואל נאמן** בטכניון.

פחות חמולות, יותר נשים

לפי עלי, הבחירות המקומיות הן האירוע הפוליטי המשמעותי ביותר בקרב המיעוט הערבי בישראל, והשלטון המקומי הוא מחולל השינוי העיקרי ביותר בקרב ציבור זה. עדות לכך ניתן לראות בשיעור ההשתתפות בבחירות בחברה הערבית - יותר מ-84 אחוזים, לעומת כ-55 אחוזים ביישובים יהודיים וכ-58 אחוזים בכל האוכלוסייה. לדברי עלי בבחירות האחרונות בלטה הנסיגה במעמדה של החמולה וכן בזה של המפלגות הארציות. הדבר בא לידי ביטוי הן בריבוי המועמדים לראשות המועצה מאותה החמולה באותו היישוב - והן בדפוס ההצבעה השונים בתוך המשפחה הגרעינית. רוב הרשימות שהתמודדו בבחירות הן רשימות עצמאיות שמבוססות על בריתות פנימיות משפחתיות ועדתיות.

בבחירות האחרונות בלטה גם התמודדות של נשים ברשימות למועצה. ב-26 יישובים זכו מועמדות למקום במועצה, 20 מהן ייכנסו כבר עתה לתפקיד ושש נוספות ייכנסו לאורך הקדנציה, במסגרת הסכמי רוטציה. בארגוני נשים הפעילים בחברה הערבית הגדירו את ההישגים האלו כהצלחה גדולה.

סאוסן תומא-שוקחה ריכזה את פעילותה של קואליציית 11 ארגונים שהובילו קמפיין תחת הכותרת "קולך הוא כוחך", שעודד נשים להתמודד בבחירות המקומיות ולהצביע עבור נשים ברשימות. לדבריה, הקמפיין היה הצלחה משמעותית ומספר הנשים עלה משמעותית ביחס למערכת הבחירות ב-2013. אז, זכו נשים ב-11 מושבים, ו-11 נוספות נכללו בהסכמי רוטציה. "פעלנו בצורה מאוד ממוקדת ופנינו לקהל הרחב וגם לקהל הנשים", אמרה תומא-שוקחה. "אשה במועצת העיר תמיד תבחן את הדברים אחרת, מחוץ לקופסה. מאוד חשוב לקדם את ייצוג הנשים במערכת".

המנצח בנצרת, המפסיד בסכנין

ראש עיריית נצרת עלי סלאם הוא המנצח של הבחירות בחברה הערבית. סלאם השיג ניצחון מוחץ על יריבו, איש העסקים וליד עפיפי: 63% מול 37% - פער של 12 אלף קולות. מערכת הבחירות בנצרת היתה סימן מובהק להיחלשות המפלגות הערביות הארציות בבחירות המקומיות.

עפיפי הודיע על הצטרפותו למרוץ לפני כחודשיים. חד"ש, ששלטה בעיר במשך שלושה עשורים ושמועמדה הפסיד בבחירות הקודמות לסלאם, בחרה הפעם שלא להציב מועמד משלה והביעה תמיכה בעפיפי. הקרב בין השניים גרר את העיר למערכת בחירות תוססת מאוד שגלשה גם לפסים אלימים ואישיים ברשתות החברתיות.

סלאם, המוכר בסגנונו הבוטה, נחשב גם לידיד הממסד ובעבר בירכו אותו ראש הממשלה בנימין נתניהו ושרים רבים לאחר שתקף בפומבי את חברי הכנסת הערבים, ובעיקר את יו"ר הרשימה המשותפת איימן עודה ואת יו"ר וועדת המעקב מוחמד ברכה, איש מפלגת חד"ש. ניצחונו של סלאם בפער כה רב הכה בהלם את יריביו, ובחד"ש הודו מיד בתבוסה ובירכו אותו על ניצחונו.

במפלגה אף קראו לעשות בדק בית נוכח התוצאות, אולם בהנהגה הארצית ציינו כי למעט ההפסד הצורם בנצרת המפלגה זכתה להישגים בכמה יישובים וערים, הבולטת שבהן היא סכנין - שם הפסיד ראש העיר מאזן גנאיים, המכהן גם כיו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות, למועמד חד"ש ספואת אבו ריא.

גנאיים נחשב לסיפור הצלחה כראש רשות, והיה חבר בצוות שהוביל את קידום החלטת הממשלה 922 שהכניסה מאות מיליוני שקלים בשנה האחרונה לרשויות בחברה הערבית. הוא היה בטוח בניצחונו, אולם הפסיד בפער של כ-1,200 קולות. בעקבות ההפסד נרשמו בסכנין בליל הבחירות כמה תקריות של התפרעות וגרימת נזק לרכוש, שנבלמו כעבור כמה שעות כשגנאיים עצמו הגיע לבית יריבו ובירך אותו על הניצחון.

החרם בגולן הוכתר כהצלחה

אחד המוקדים המעניינים בבחירות היה בכפרים הדרוזים בגולן. בשניים - מסעדה ובוקעתא - לא התקיימו בחירות כלל. במסעדה נמשכו כל הרשימות, ובבוקעתא נשארה רשימה אחת בלבד. זאת, בעקבות לחץ גובר מצד תושבים בשני הכפרים, לרבות איומים בחרם חברתי ודתי על המתמודדים. ממשרד הפנים נמסר כי הממונה על המחוז ימשיך ויכהן כראש הרשות במסעדה עד שימונה אדם אחר לתפקיד, וכי בבוקעתא יוכרע אם הרשימה היחידה שהתמודדה תזכה בראשות המועצה.

במגדל שמש ובעין קנייא לא הסכימו המועמדים למשוך את מועמדותם, אולם מספר המצביעים היה נמוך מאוד ולא עבר את רף שני האחוזים מכלל התושבים. במגדל שמש אף נרשמו ביום הבחירות עימותים בין עשרות מפגינים שקיימו עצרת מול מתחם בתי הספר שבו הוצבו הקלפיות לבין כוחות המשטרה. המתנגדים הורחקו בסופו של דבר וכמה עשרות בודדות של מצביעים נכנסו מדלת אחורית. בוועד שהוקם למחאה נגד הבחירות ראו במיעוט המצביעים הצלחה גדולה מאוד.

לפי נתוני וועדת הבחירות, במגדל שמש רשומים 8,130 בעלי זכות בחירה. מתוכם הצביעו 276, וחמישה קולות נפסלו. בראשות המועצה זכה דולאן אבו סאלח שקיבל 259 קולות, בעוד שלושת המועמדים הנוספים קיבלו ביחד 12 קולות. בכפר עין קנייא ההשתתפות בבחירות היתה מינורית גם כן - מתוך 1,618 בעלי זכות בחירה הצביעו בפועל 21 איש בלבד. ואיל דעבוס זכה בבחירות לאחר שקיבל 20 קולות, סמירה עמדאן קיבלה קול בודד אחד ושני המועמדים האחרים לא זכו כלל לקולות.

לי ירון ונעה שפיגל השתתפו בהכנת הידיעה